

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/217/2020
Identifikačné číslo spisu: 2319204114
Dátum vydania rozhodnutia: 29.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:2319204114.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holiča, v spore žalobcu Nemzeti Útdíjfizetési Szolgálató Zrt., so sídlom Váci út 45/B, H-1137, Budapešť, Maďarsko, Reg. 01-10-043108, zastúpeného advokátskou kanceláriou PETKOV & Co s. r. o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, proti žalovaným Držiteľom motorových vozidiel podľa prílohy žaloby, o zaplatenie poplatkov za užívanie diaľnic, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 10 C 42/2019, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 29. mája 2020 sp. zn. 10 Co 299/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 29. októbra 2019 č. k. 10 C 42/2019-120 odmietol podanie žalobcu doručené súdu prvej inštancie 10. septembra 2019. Súd aplikujúc § 129 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) konštatoval, že žalobcovia aj napriek výzve súdu nedoplnili svoje podanie v zmysle výzvy súdu (na odstránenie väd podania v časti označenia žalovaných), pričom sa jedná o taký nedostatok, pre ktorý súd nemôže v konaní pokračovať. Poukazujúc i na judikatúru najvyššieho súdu (sp. zn. 8 Cdo 68/2017) konštatoval, že súd nie je povinný žalobcovi poskytovať súčinnosť pri zisťovaní identifikačných údajov žalovaného, lebo práve takýto postup by mohol spôsobiť porušenie zásady rovnosti strán sporu a zásady kontradiktórnosti. Súd dospel k záveru, že označenie žalovaných ako „držitelia motorových vozidiel s EČV XY k určitému dátumu“, neumožňuje identifikáciu osoby v súlade s § 133 až § 135 CSP tak, aby bolo nezameniteľné, či ide o fyzickú, právnickú osobu alebo štát, preto žalobcami uvedené identifikačné znaky nemôžu byť ani tzv. iným identifikačným údajom podľa § 133 a § 134 CSP. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 29. mája 2020 sp. zn. 10 Co 299/2019 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP). Odvolací súd

v odôvodnení poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu (ako najvyššej súdnej autority) sp. zn. 8 Cdo 68/2017. Odvolací súd dospel k záveru, že nakoľko podanie žalobcu nemalo náležitosti žaloby v označení žalovaných (držiteľia motorových vozidiel podľa prílohy žaloby) podľa § 133 CSP, a žalobca napriek výzve súdu tieto vady neodstránil, postupoval súd prvej inštancie správne, keď podanie žalobcu odmietol.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval na základe ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Namietal, že na odmietnutie jeho podania podľa § 129 ods. 3 CSP neboli splnené procesné predpoklady, pričom súd mal v konaní pokračovať (§ 129 ods. 3 CSP za bodkočiarkou) postupom v zmysle § 190 CSP v spojení s § 69 ods. 1 SKP, a to za účelom preklenutia informačného deficitu žalobcu. Uviedol, že zo strany súdov bol na daný prípad uplatnený prílišný formalizmus. Ďalej namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, pričom vychádzalo zo záverov rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 68/2017. Mal za to, že odvolací súd sa nezaoberal podstatnými odvolacími argumentami. Žiadal, aby dovolací súd uznesenia odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V závere dovolania navrhol, aby trojčlenný senát najvyššieho súdu postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu, keďže sa v prejednávanej veci bude potrebné odkloniť od záverov rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 68/2017.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

5. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V prípade dovolania podaného z dôvodu zmätočnosti rozhodnutia podľa § 420 CSP dovolací súd v prvom rade skúma, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

8. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť (a zároveň dôvodnosť) dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva.

9. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu (účastníka konania) nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a

požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti.

11. Za nesprávny procesný postup dovolateľ považoval to, že odvolací súd nesprávne potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým bolo odmietnuté jeho podanie, napriek tomu, že žalovaných označil inými identifikačnými znakmi tak, aby boli nezameniteľní, (EČV držiteľov motorových vozidiel) a na zistenie ďalších identifikačných znakov (§ 133 a nasl. CSP) mu súd neposkytol pre prílišný formalizmus súčinnosť, hoci mal podľa ich názoru postupovať v zmysle § 190 CSP.

12. So zreteľom na námietky dovolateľa dovolací súd skúmal, či odmietnutie podania žalobcu odvolacím súdom vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle CSP.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 a 2 CSP, strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu. Súd zohľadňuje špecifické potreby strán sporu vyplývajúce z ich zdravotného stavu a sociálneho postavenia.

14. Právo na rovnosť v konaní je v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky súčasťou práva na spravodlivý súdny proces a prejavuje sa vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95). Meritum ústavnej zásady rovnosti účastníkov spočíva v tom, že všetci účastníci civilného procesu majú rovnaké procesné práva a povinnosti za rovnakých procesných podmienok, teda bez toho, že by bola jedna strana diskriminovaná alebo zvýhodňovaná. (Nález ÚS SR zo dňa 11. 4. 2002, sp. zn. II. ÚS 35/02). Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že princíp rovnosti zbrani vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej odporca (Komanický v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. júna 2002, § 45).

15. Posudzovaná vec je sporovým konaním, kde strana sporu je označená formálne ako žalobca a žalovaný (pričom nie je dôležité či strana je aj nositeľom hmotnoprávneho vzťahu), čím vyjadruje existenciu dvoch kontradiktórnych protistrán, ktoré majú rozdielny záujem na výsledku konania. Pre posúdenie otázky právnej subjektivity však je potrebné, aby strany boli označené tak, aby z nich jednoznačne a nezameniteľne vyplývalo, či ide o fyzickú, právnickú osobu alebo štát.

16. Podľa § 129 ods. 1 až 4 CSP, ak ide o podanie vo veci samej alebo návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení podľa odseku 1 súd uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné a ako ho treba doplniť alebo opraviť a poučí o možnosti podanie odmietnuť. Ak sa v lehote určenej súdom podanie nedoplní alebo neopraví, súd podanie odmietne; to neplatí, ak pre uvedený nedostatok možno v konaní pokračovať. Ak sa podanie opraví alebo doplní v celom rozsahu v súlade s výzvou podľa odseku 1 najneskôr do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o odmietnutí podania, o odvolaní proti tomuto uzneseniu môže rozhodnúť súd, ktorý ho vydal.

17. Podľa § 133 ods. 1 a 2 CSP, fyzická osoba sa v žalobe označuje menom, priezviskom, adresou

trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom. Právnická osoba sa v žalobe označuje názvom alebo obchodným menom, adresou sídla a identifikačným číslom organizácie, ak je pridelené.

18. Podľa § 134 CSP, zahraničná právnická osoba sa v žalobe označuje názvom alebo obchodným menom, adresou sídla, prípadne iným identifikačným údajom.

19. Podľa § 135 ods. 1 a 2 CSP, ak je stranou štát, v žalobe sa označuje uvedením jeho názvu a názvu štátneho orgánu alebo právnickej osoby, ktorá za štát koná. Ak je stranou štátny orgán, v žalobe sa označuje uvedením názvu tohto štátneho orgánu.

20. Ustanovenia § 133 až § 135 CSP konkrétne špecifikujú, akým spôsobom sa označuje fyzická, právnická osoba alebo štát tak, aby to umožňovalo presnú identifikáciu strany sporu a v prípade takéhoto nedostatku je potrebné, aby súd postupom podľa § 129 CSP takúto vadu odstránil. Súd pri poučovaní musí dbať na to, aby neporušil zásadu rovnosti účastníkov a nemôže im poskytovať poučenia o ich hmotných právach. Nesprávnosť, nezrozumiteľnosť alebo neúplnosť označenia účastníka v žalobe je dôvodom postupu podľa § 129 CSP.

21. Z uvedeného vyplýva, že označenie žalovaných ako „osôb, ktoré boli držiteľmi motorových vozidiel s uvedenými EČV“, neumožňuje identifikáciu jednotlivých osôb v súlade s § 133 až § 135 CSP tak, aby bolo nezameniteľné, či ide o fyzickú, právnickú osobu alebo štát, preto žalobcami uvedené identifikačné znaky nemôžu byť ani tzv. iným identifikačným údajom podľa § 133 a § 134 CSP. Vzhľadom na to súd postupoval správne, keď žalobcov vyzval na odstránenie takejto procesnej vady a jej nedoplnením postupom podľa § 129 ods. 3 CSP podanie odmietol.

22. V súvislosti s námietkou žalobcu, týkajúcou sa jeho žiadosti o poskytnutie súčinnosti na odstránenie väd podania v označení žalovaného spôsobom uvedeným v § 133 až § 135 CSP, dovolací súd uvádza, že súd nie je povinný žalobcovi poskytovať súčinnosť pri zisťovaní identifikačných údajov žalovaného. Práve opačný postup súdu by mohlo spôsobiť porušenie zásady rovnosti strán sporu a zásady kontradiktórnosti. Súd nemôže podávať informácie žalobcovi, pri identifikácii subjektu, ktorý má vystupovať na strane žalovaného. Išlo by o preferenčné zaobchádzanie, ktoré by bolo bezdôvodným zvýhodňovaním jednej strany (8 Cdo 68/2017).

23. Z vyššie uvedených bodov tohto rozhodnutia dovolacieho súdu vyplýva, že sudy nižšej inštancie sa nedopustili nesprávneho procesného postupu. Keďže žaloba trpela vadami v označení žalovaného subjektu (nemala náležitosti žaloby v označení žalovaných postupom podľa § 133 až 135 CSP), bolo nevyhnutné, aby došlo procesne súladným postupom k odstráneniu väd podanej žaloby (§ 129 CSP). Žalobca však túto vadu napriek výzve súdu neodstránil, preto bolo jeho podanie súdmi správne odmietnuté (§ 129 ods. 3 CSP). Námietka dovolateľa v zmysle § 420 písm. f/ CSP je preto nedôvodná.

24. Dovolateľ v súvislosti s vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP ďalej namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu.

25. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (účastníkmi konania) a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

26. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu/účastníka konania na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a

vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu/účastníka konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu/účastníka konania. Porušením uvedeného práva strany sporu/účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu/účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

27. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd rozhodnutie dostatočne neodôvodnil. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Odvolací súd konštatoval správnosť odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, (§ 387 ods. 1 CSP). Zároveň sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami (bod 4. a nasl. rozhodnutia odvolacieho súdu).

27.1. Dovolací súd navyše pri posudzovaní dôvodnosti všeobecne namietaného porušenia procesných práv dovolateľa nezistil také nedostatky v postupe súdov nižšej inštancie, ktoré by odôvodňovali záver, že ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmätočné. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

27.2. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP tak nemožno považovať to, že súde neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa. Žalobca preto neopodstatnene namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

28. Pokiaľ dovolateľ mienil vyvodzovať existenciu procesnej vady konania uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP tiež z nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, dovolací súd uvádza, že konštantná dovolacia judikatúra uvádza, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením, teda nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, resp. prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (R 24/2017).

29. K návrhu dovolateľa na postúpenie veci veľkému senátu najvyšší súd dáva do pozornosti dovolateľa a zdôrazňuje, že v zmysle § 48 ods. 1 CSP sa vec postupuje veľkému senátu na základe uznesenia senátu najvyššieho súdu a nie na návrh sporovej strany. Dovolací súd navyše uvádza, že nenašiel dôvod na odklonenie sa od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, a preto nebol daný dôvod postúpiť vec veľkému senátu.

30. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

31. Výrok o nároku na náhradu trov odvolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.